

STELLING: Strooizout is funest voor de

Ook deze winter zijn weer tonnen zout over onze wegen gestrooid. Welke invloed heeft dat op de aangrenzende natuur? Vijf meningen over de stelling ‘Strooizout is funest voor de natuur’ geven een genuanceerd beeld.

— Jet Holleman, redactie

Als een boom incidenteel te veel zout opneemt, herstelt hij zich daar wel van, maar als hij jaar na jaar veel pekewater te verwerken krijgt, redt hij het niet. De bomen langs de wegen krijgen het zout niet alleen als dooiwater via de wortels toegediend, maar ze worden ook door voorbijrijdende auto's besproeid met een nevel van zout water. Naaldbomen worden daar bruin van. Beschadigingen, ook als ze door zout zijn veroorzaakt, maken bomen kwetsbaarder voor infecties. Sommige bomen zijn beter bestand tegen zout dan andere. Het is zinvol daar bij herbepplanting langs wegen rekening mee te houden.

De Bomenstichting is niet tegen strooien, maar het kan wel minder. En particulieren kunnen hun straatje beter met andere middelen stroef maken: houtsnippers, zand, as, zelfs kattenbakkorrels zijn bruikbaar. Alles is beter dan de bus met keukenzout leegstrooien.” <

zijn dus niet zo ernstig. De voorjaarsregen zorgt dat de zoutconcentratie snel afneemt door verdunning en uitspoeling. Bovendien zijn de berm van onze snelwegen doorgaans breed; het zijn bufferzones. Daardoor is de invloed van het strooizout op kwetsbare milieus zoals natuurgebieden niet groot. Alleen bomen die vlak langs een weg staan, zullen er last van hebben – de naaldbomen meer dan de loofbomen. Bomen zouden beter niet vlak langs een weg kunnen staan. In landen als Duitsland en Oostenrijk hebben ze een ander beleid: daar wordt veel minder gestrooid. Op de snelwegen is vaak alleen de rechterbaan vrijgemaakt. Maar het verkeer is in Nederland zo druk, dat dat bij ons niet kan. Dus wordt er gestrooid, ook al gaat dat ten koste van het milieu.” <

**André Schaffers, Wageningen
Universiteit:**

“Funest’ is wat overdreven”

>“STROOIZOUT IS ZEKER SCHADELIJK VOOR planten, maar funest..., dat vind ik wat te sterk uitgedrukt. Er ontstaat brandschade aan de bladeren. Op plaatsen waar elk jaar gestrooid wordt, zullen de bermen slecht groeien en zullen andere planten die beter tegen zout kunnen, afkomstig uit het kustmilieu, zich gaan vestigen. Het Deens lepelblad is daar het bekendste voorbeeld van. Vaak worden de zaden door het autoverkeer verspreid; ze worden in de luchtverweling van het langsrazend verkeer meegenomen en komen verderop weer neer. Zo verandert het ecosysteem van de berm. De invloed van het strooizout is vooral merkbaar tot één à twee meter naast de weg. Meestal spoelt het zout

**Arnout-Jan Rossenaar,
Staatsbosbeheer:**

“De berm als bufferzone”

>“ZOUT IS NIET GOED VOOR PLANTEN. De meeste bermen planten leggen het loodje als er veel gestrooid wordt, maar een paar soorten, zoals het Deens lepelblad, koloniseren de opgevalen plekken. Dat zijn planten met een hogere zouttolerantie. Die kunnen overleven waar andere verdwijnen als het milieu te zout wordt. De verspreidingskaart van het Deens lepelblad komt tegenwoordig vrijwel overeen met de wegenkaart van Nederland. De invloed van het strooizout is eigenlijk nogal beperkt. Je vindt zoutminnende planten in een bermzone van zo'n dertig centimeter, vooral langs de snelwegen. De gevolgen

Frank Moens, Bomenstichting:

“Net als zout op een slak...”

>“DE BOMEN LANGS DE WEGEN die 's winters gestrooid worden, hebben te lijden van het zout. Dat verstoort de waterhuishouding van een boom. Daardoor ontstaat een vorm van droogteschade. De knoppen verschrompelen in het voorjaar, de bladeren verkleuren alsof het herfst is. De oorzaak is niet een tekort aan water, maar een teveel aan zout. 't Is net als een slak waar je zout op strooit.

natuur

snel uit naar het grondwater. Dan ben je het kwijt.

Aan de andere kant: soms vind je in de wegbermen zeldzame plantengemeenschappen die op andere plaatsen verdrongen zijn door de intensieve landbouw en bouwactiviteit. Als er in een berm zeldzame, kwetsbare soorten staan, is het natuurlijk een verlies als die door het strooizout om zeep worden geholpen. Of andere organismen ook nadeel ondervinden van zout, weet ik niet. Volgens mij is daar geen onderzoek naar gedaan. Wie weet, komen er langs de snelweg ook wel insecten uit de kwelder voor. Maar over het algemeen kunnen dieren – meer dan planten – zelf kiezen waar ze verblijven.” <

Jan Rodts, Vogelbescherming Vlaanderen:

“Vogels in een vicieuze cirkel”

>“GEDURENDE DE EERSTE TWEE WEKEN van 2010 is in Vlaanderen 50.000 ton zout op de wegen gestrooid. Dat is slecht voor de natuur, vooral voor de vogels. Bij vriesweer is drinkwater moeilijk te vinden voor vogels. Het pekewater in de goten langs gestrooide wegen lijkt dan heel aantrekkelijk. Ze drinken dat zoute water, maar daardoor krijgen ze juist meer dorst. Zo raken ze in een vicieuze cirkel. Dieren hebben natrium nodig; het speelt een rol bij veel lichaamsprocessen. De natriumconcentratie moet echter binnen nauwe grenzen blijven. En vogels verdragen minder zout dan zoogdieren. Voor kleine vogels zoals vinken en mussen is minder dan tien milligram al genoeg voor een beginnende zoutvergiftiging. Een zoutintoxicatie kan dodelijk zijn voor

vogels. Ze zijn aanvankelijk suf, laten zich gemakkelijk benaderen, vliegen niet meer weg en kunnen zo worden aangereden. De overmaat aan zout leidt uiteindelijk tot oedeem in vitale organen – en dat leidt tot sterfte. In onze opvangcentra zijn deze winter veel vogels met een zoutvergiftiging binnengebracht. Negentig procent daarvan herstelt door een kuur van zuiver drinkwater. Maar de meeste vogels met een zoutvergiftiging worden vermoedelijk nooit gevonden. Uit onderzoek blijkt dat het pekewater, afkomstig van strooizout, tot 170 meter in het landschap naast de wegen vloeit. De impact van het wegzout is dus groot. We dringen daarom bij de overheid aan op onderzoek naar alternatieven die onschadelijk zijn voor het milieu.” <

Mark van der Vusse, Rijkswaterstaat:

Foto Rijkswaterstaat

“Alternatieven helaas geen oplossing”

>“STROOIZOUT IS NIET FUNEST voor de natuur, maar het heeft wel invloed op de plantengroei in een strook van ongeveer een meter langs de weg. Zout is een op zichzelf onschadelijk natuurproduct, alleen zijn de hoeveelheden die we nodig hebben om de wegen sneeuwvrij te krijgen erg groot. Sinds de jaren zestig, toen het autoverkeer sterk toenam, zijn we begonnen met het gebruik van wegzout. Sindsdien is het wegnnet sterk uitgebreid en het verkeer intensiever geworden, zodat de hoeveelheid zout die we gebruiken ook sterk is toegenomen. Er zijn wel alternatieven, maar daar kleven ook weer nadelen aan. Ureum zou bruikbaar kunnen zijn, maar het is veel schadelijker dan

zout en in Nederland zelfs verboden. Zand wordt op plaatselijke en provinciale wegen wel gebruikt in combinatie met zout. Maar op de snelwegen waar veel zoab (zeer open asfaltbeton) ligt, zou zand de gaatjes in het asfalt verstoppen. De geluiddempende en waterafvoerende eigenschappen gaan dan verloren. In sommige landen gebruikt men steengrit om de wegen berijdbaar te houden, maar dat leidt tot schade aan auto's. Al met al is het gebruik van wegzout bij sneeuw of ijzel de gunstigste optie.” <

Wilt u meedebatteren of een ander onderwerp aansnijden? Mail naar: redactie@vakbladnatuurboslandschap.nl
